SPIS TREŚCI

Wprowadzenie (Wiktor Gabrusewicz) 5
Marek Cieślak, Likwidacja spółki osobowej w rachunkowości Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej 7
Janusz Czerny, Koszty w pomiarze intensywności produkcji rolnej 34
Łukasz Kononowicz, Wycena przedsiębiorstw w procesie restrukturyzacji . . 43
Katarzyna Kuśnierek, Wykorzystanie sprawozdania z przepływu środków pieniężnych przez podmioty zewnętrzne 55
Violetta Lorenz, Sylwia Szulc, Pracownik jako źródło kosztów przedsiębiorstwa 65
Marzena Mikołajczyk, Wynik finansowy a dochód podatkowy – różnice trwałe i przejściowe 86
Łukasz Motała, Zasady rachunkowości u progu XXI wieku 96
Remigiusz Napiecek, Rachunek kosztów działań w praktycznym zastosowaniu 120
Helena Poetschke, Sprawozdawczy (ewidencyjny) rachunek kosztów i jego przydatność zarządcza 131
Dorota Pogodzińska, Rezerwy na należności i ich wpływ na kształtowanie wyniku finansowego 149
Janusz Samelak, Tworzenie rezerw w rachunkowości zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny 157
Manuela Skoczek, Podstawowe zasady rachunkowości w ujęciu międzynarodowych standardów rachunkowości i rozwiązań polskich 166
Joanna Zalewska, Prawne i bilansowe aspekty przekształcania spółek kapitałowych 173
Irena Ziętowska, Pierwsi teoretycy rachunkowości 182

WPROWADZENIE

Rozpoczęty z początkiem lat dziewięćdziesiątych proces budowy gospodarki rynkowej w naszym kraju spowodował zmiany w wielu dziedzinach życia gospodarczego. Zmiany te w szczególny sposób objęły przedsiębiorstwa, jako podstawowe jednostki działalności gospodarczej. W nowych warunkach całkowitej zmianie uległy zasady ich funkcjonowania. Przedsiębiorstwa stały się jednostkami samodzielnymi i odpowiedzialnymi za swoje decyzje. Zmusza to je do podejmowania decyzji racjonalnych. Niezwykle ważną pomocą w podejmowaniu takich decyzji stała się rachunkowość.

W prezentowanym zeszycie naukowym zostało zamieszczonych czternaście opracowań pracowników Katedry Rachunkowości. Autorami poszczególnych rozdziałów są z reguły młodzi pracownicy Katedry, rozpoczynający swoje pisarstwo naukowe. Należy podkreślić, że pomimo znacznego zróżnicowania tematycznego zamieszczonych opracowań łączy je jedna myśl przewodnia, jaką jest związek rachunkowości z efektywnością przedsiębiorstw. W nowych warunkach gospodarki rynkowej rachunkowość stała się nie tylko przedsiębiorstwom potrzebna, ale dobrze prowadzona rachunkowość służy systematycznej poprawie osiąganych wyników finansowych.

Wszystkie zamieszczone w niniejszym zeszycie opracowania zostały ujęte w porządku alfabetycznym ich autorów. W syntetycznej charakterystyce można je ująć w kilku grupach problemowych o zbliżonej tematyce.

Pierwsze opracowanie M. Cieślaka dotyczy zagadnień ewidencyjnych procesu likwidacji spółek w rachunkowości Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Przedstawiony problem wprawdzie nie dotyczy przedsiębiorstw polskich, lecz przedsiębiorstw amerykańskich, jednak ze względu na duże osiągnięcia przedsiębiorstw amerykańskich oraz ze względu na coraz częstsze kontakty przedsiębiorstw polskich z przedsiębiorstwami amerykańskimi przedstawione rozważania są aktualne i mogą być bardzo przydatne przedsiębiorstwom polskim. W ramach tej problematyki mieści się również artykuł J. Zalewskiej ukazujący prawne i bilansowe aspekty przekształcenia spółek kapitałowych.

Szeroko jest opisywany problem kosztowy. Autorami artykułów na temat kosztów są J. Czerny, V. Lorenc i S. Szulc, R. Napiecek oraz H. Poetschke. Wymienieni autorzy przedstawiają różne zagadnienia kosztów, które mają bezpośredni wpływ na wybór decyzji w przedsiębiorstwie i poprawę efektywności działalności przedsiębiorstw.

Ważnej kwestii tworzenia rezerw zostały poświęcone opracowania D. Pogodzińskiej i J. Samelaka. Należy podkreślić, że był to do tej pory problem niedoceniony w praktyce działalności naszych przedsiębiorstw. Dopiero ustawa o rachunkowości, a zwłaszcza obecność kapitału zagranicznego w przedsiębiorstwach polskich, wymusiły szerszy zakres tworzenia rezerw, co ma niezwykle istotny wpływ na wielkość i realność wyniku finansowego przedsiębiorstwa w rozpatrywanym okresie.

Tematem dwóch kolejnych opracowań autorstwa Ł. Motały i M. Skoczek są zasady rachunkowości. Autorzy prezentują je w wymiarze czasowym oraz w ujęciu międzynarodowych standardów rachunkowości i rozwiązań polskich. Ukazywanie zasad rachunkowości ma nie tylko aspekt dydaktyczny, ale także przyczynia się bezpośrednio do podnoszenia poziomu rachunkowości w praktyce.

Pozostałe cztery opracowania prezentują zróżnicowaną tematykę. Ł. Kononowicz opisuje problem wyceny przedsiębiorstwa w procesie restrukturyzacji. Przedmiotem rozważań K. Kuśnierek są użytkownicy sprawozdania z przepływu środków pieniężnych i ich potrzeby informacyjne. Różnice pomiędzy wynikiem finansowym z dochodem podatkowym rozważa M. Mikołajczak. Natomiast I. Ziętkowska zajęła się historią rachunkowości, bowiem w swoim opracowaniu w sposób interesujący ukazuje pierwszych teoretyków rachunkowości.

Na zakończenie pragnę podkreślić, iż zasadniczym asumptem do wydania prezentowanego zeszytu naukowego był Ogólnopolski Zjazd Katedr Rachunkowości w Rydzynie, organizowany przez Katedrę Rachunkowości Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w dniach 21–23 września 1998 roku. Niniejszy zeszyt naukowy zawierający prezentację opracowań pracowników Katedry Rachunkowości stanowi uzupełnienie opublikowanych materiałów Zjazdu.

Wiktor Gabrusewicz